საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კანტორა: თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11 რედაქცია და კანტორა ღია ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 და ნახ. საათამდის. ტელეფონი № 15—73. მისამართი დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო“ ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი: განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 15 მ. მე-4 გვერდზე—12 მ. ხშირად მეორეარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—400 მ. 2 ნახ. საათის შემდეგ 200 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა: გაზეთი „საქართველო“ ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—300 მან. ცალკე №—10 მან.

ფასი 10 მან.

წელიწადი მეექვსე. ოთხშაბათი, ღვინობისთვს 20. 1920 № 126.

ეროვნულ-დემოკრატიული

✦✦ პარტიის მთავარი კომიტეტი ✦✦

მოთავსებულია კვლავ ძველ ბინაზე: დამფუძნებელი კრების ქუჩა № 5, ქარვასლა.

მდივნის ნახვა შეიძლება დილის 9—1 საათამდე,

სახელმწ. თეატრი

ოპერა

20 ოქტომბერს

მარგ. მაბიეგელნი

21 ოქტომბერს

მანონი

22 ოქტომბერს

მესამე ბალეტის საღამო მორდკინის

დასაწყისი სრული 7 ნახ. საათზე საღ. წარმოდგენის დროს შესვლა საყურებელ დარბაზში აკრძალულია

ოპერის დირექტორი: ს. ი **ეგლახიშვილი.**

სახელმწიფო დრამის თეატრი.

(ყოფილი არტისტული—რუსთაველის პრ., № 21, ტელ. 8—07).

სეზონი 1920—1921 წლისა

ხუთშაბათს, ღვინობისთვის 21-ს

სიცრუე

ვინნიჩენკოსი.

შაბათს, ღვინობისთვის 23 ს

ოიდიპოს მეფე

სოფოკლესი, თარგმანი კონსტან ანდრონის.

კვირას, ღვინობისთვის 24-ს

საღამოთი წარმოდგენა მუშებისათვის

გუშინდელნი

შალვა დადიანისა.

დასაწყისი საღამოს 8½ საათზე.

მოქმედების დროს დარბაზში შესვლა აკრძალულია.

ბილეთები იყიდება დილის 11 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათ. და საღამოს 6 საათიდან 10 საათამდის,

79. 1.

ევროპიდან ახლად დაბრუნებული

ბ-ნი ტიტე მარგველაშვილი

სუთშაბათს, 21 ოქტომბერს ქ. ბათომში

წაიკითხავს ლექციას

„სოციალიზმი და ევროპის ესლანდელი ეკონომიური მდგომარეობა“

ფეზის ბი: 1) სიმდიდრეთა განაწილების პროცესი,
2) წარმოება და მუშები,
3) წარმოების ღაცემა,
4) ევროპის დავალიანება,
5) მუშათა კავშირები,
6) სოციალისტური პოლიტიკა,
7) სოციალიზმის მარცხი,
8) საქართველო და სოციალიზმი
9) საქართველოს ეკონომიური მდგომარეობა,
10) ევროპა და საქართველო (ეკონომიური პარალელი),

სტუდ. და მოსწავ. კომიტეტი.

პირველი „ნაღ კურორტი“ ხარისხოვანი სასადილო

მიიღება ყოველგვარი სადილისა და ვახშამის ამხანაგური შეკვეთა, რომელსაც თან მოჰყვება **საუცხოვო სასმელები**

სამზარეულოში იმოვება კავკასიურ-ევროპიული საჭმელები. ორი თავი სადილი, არჩევით **120 მანეთად.**

აგრეთვე არის კარგად მოწყობილი

კაბინეთები მოსასვენებლად

2—1 3203 დირექცია

ორშაბათს 18 ოქტომბერს

გამოვიდა ყოველ-კვირეული გაზეთი

„ცისფერი ყანწელები“

„ბარრიკადი“

პოეზია, ესტეტიკა, პოლიტიკა.

რედაქტორი **ტიციან ტაბიძე**

მისამართი: სასტუმრო „კავკაზი“

№№ 44—45.

მეცხვარეთა საყურადღებოდ

მატელის შეგრძნება, შენახვა მოვლა მინდობილი აქვს მეცხვარეთა კოოპერატიულ აშხანაგობას „მწყემსს“, რომლის საშუალებით მთავრობამ დაურიგა წინასწარი სესხი მეცხვარეთ.

ყოველი მეცხვარე, რომელმაც მატყლი ჩაბარა მთავრობას ამხანაგობა „მწყემსის“ საშუალებით, იმ ორი ათასი (2.000) მანეთის გარდა, რომელსაც იღებს მთავრობიდან მატყლის ადგილობრივად საფასურად, მიიღებს აგრეთვე წმინდა მოგების ნაწილს და მაშასადამე, ის მატყლის საბოლოოდ განაღდებამდი ამ მატყლის პატრონად რჩება.

მატყლის განაღდებიდან მიღებული წმინდა მოგება განაწილდება შემდეგი წესით;

1, მეცხვარეობის გასაუმჯობესებელ თანხის შესაქმნელად (ფონდი) ერთი მეათედი მოგებისა ე. ი. 10 პროც.

2. მეცხვარეს ამხანაგობა „მწყემსის“ საშუალებით ოთხ ნახევარი მეათედი, ე. ი. 45 პროც.

3. სახელმწიფო—მომარაგების სამინისტროს სახით ოთხ ნახევარი მეათედი, ე. ი. 45 პროც.

შეგროვილი მატყლით უპირველესად დაკმაყოფილებული იქნება რესპუბლიკის საშინაო მოთხოვნილება, მხოლოდ დანარჩენი მატყლი განაღდებული იქნება საზღვარ—გარეთის ბაზარზე.—

მომარაგების სამინისტრო.

2—1 3203

გაცხადება

1-ლ ოქტომბრიდან დაიწყო მოქმედება თბილისში სამონოპოლიო მატყლის საწყობმა, საიდანაც მატყლი გაიყიდება ბითუმათ-

სოფლებში და ქალაქებში მატყლის მომხმარებელზე წვრილად გაყიდვა შეუძლიათ მომხმარებელ კოოპერატივებს და სადაც ამნაირები არ არიან—იქ თემებს და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს.

ზემო აღნიშნულმა ორგანიზაციებმა მატყლის შესაძენად უნდა მიმართონ

მომარაგების სამინისტროს

ორმლიდანაც, სრული საფასურის გადახდის შემდეგ, მიიღებენ ორდერს საწყობიდან მატყლის მისაღებად.

შენიშვნა: რესპუბლიკის ყველა კოოპერატივები საჭირო მატყლს მიიღებენ „ცეკავშირისაგან“, რომელიც მატყლს იღებს მომარაგების სამინისტროდან.

მატყლის უიდვა-გაყიდვა

პერძო პირთაგან აკრძალულია

სახელმწიფო საწყობში რესპუბლიკის შინაურ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლათ მატყლი იყიდება შემდეგ ფასებში:

ა) საშუალო ღირსების, გაურეცხავი მატყლი 4,000 მ.

ბ) სუფთა — ახალგორის და სხვა რაიონების 4,500 მ.

კოოპერატივები და სხვა ორგანიზაციები ვალდებულნი არიან ადგილობრივ გაყიდონ მატყლი მომხმარებელზე, გადატანის ხარჯების და 10 პროც. საორგანიზაციო ხარჯების დამატებით.

ყოველივე მოქალაქეს (მომხმარებელს) უფლება აქვს თვალყური ადევნოს, რომ მატყლის გამყიდველმა ორგანიზაციამ გადასატანი ხარჯები გაზვიადებულად არ იანგარიშოს.

მატყლის გამყიდავი ორგანიზაციები ვალდებულნი არიან მატყლი თვით მომხმარებელს მიყიდონ და ნორმალურად განაწილონ მატყლი თავიანთ რაიონ

შენიშვნა: სართავ ს ქსოვი ფაბრიკები მატყლს მიიღებენ სამინისტრო საწყობიდან.

10—63.—6 **მომარაგების სამინისტრო.**

გაცხადება

სამხედრო სამინისტროს სამნეო განყოფილება ამით აცხადებს, რომ 1920 წ. 4 ნოემბერს, ღილის 12 ნახ. საათზედ მოხსენებულ განყოფილებაში სიტყვიერი და წერილობითი განცხადებით ხელმეორეთ დანიშნულია

საჯარო ვაჭრობა

თბილისის გარნიზონისთვის ერთის წლის ვადით ხორცის და ცხიმის ჩაბარების შესახებ. დაწვრილებითი ცნობები მსურველთ შეუძლიანთ მიიღონ ყოველ დღე სამნეო განყოფილების სასურსათო სექციაში ბარიათინის ქუჩა, № 10, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის სამ საათამდის.

82. 3—1,

თათბირის გამო *).

მენშევიკებმა იმდენი ილაპარაკეს, დიდი ნოეანან დაწყებული პატარა გ-ნამდე, ჩვენი ქვეყნის კატასტროფიული ეკონომიური მდგომარეობის შესახებ, რომ ამიერიდან ყოვლად შეუძლებელია უკუდახევა და ტრაბახი – საქართველოს ამშენებლები შეიძლებოდა ყოფილიყვნენ და არიან კიდევაც მენშეკებიო.

*) ნ. ჟორდანიას მოხსენება პარტიულ ეკონომიურ თათბირზე — „ერთობა“ № 235.

„დღეს თვითეული ჩვენგანი გრძნობს, თვითეული მწვავედ ვანიცდის იმ სინამდვილეს რომ ჩვენ არა თუ მივდივართ კატასტროფისკენ,—ჩვენ უკვე მივედით იქამდე“...

...„ჩვენ დაგვჩემდა ზედმეტი ხელგაშლილობა; იხარჯება აუარებელი სიმდიდრე,—იმდენი, რამდენიც წინად არ იხარჯებოდა; სამაგიეროთ ღირებულება იქნება ძლიერ ცოტა!! **).

ამ გარემოებას ჩვენ ალვნიშნავდით ჩვენი სახელმწიფოებრივი აპარატის ამოქმედების პირველ დღეებიდან ვე.

**) იქვე.

ლოგი.

ბოლშევიკური ცნობებით მახნო ენერგიული იერიშით გადავიდა საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ.

ბოლშევიკებმა ნიკოლაევი დასტოვეს.

პოლონელებმა მინსკი დასტოვეს.

ბოლშევიკური ცნობით რუსეთ-პოლონეთის ფრონტზე წითელ არმიელები უკან იხევენ.

საქ. რესპ. საგ. საქმ. მინისტრი ე.ვ. გეგეჭკორი სადარბაზოდ იყო საფრანგეთის პრეზიდენტთან და პრემიერ მინისტრთან.

წერილები.

მეთაური: თათბირის გამო.
ბოლშევიკების წინადადება სომხეთისადმი.
რაჟდენ გვეტაძე: ქართული პოეზია.
ფელეტონი: ალ. ასათიანის სიტყვა დამფუძნებელ კრებაში.
ჩვენი კორესპონდენტები: ველის ციხე.

იყიდება სახლი.

6 ოთახით, სარაიით და გარაჟისათვის ხელსაყრელი მოწყობილებით; არსენალის ქუჩა, რკინის გზის ლიანდაგის უკან, მე-8 ე უბნის კომისარიატი, სერეკიმის სახლი. 3204. 1—1.

მაგრამ მენშევიკები თითქმის სიმრავლით ებრძოდნენ ფაქტის არსებობას, უდავო საგანს ჯერ სადაოთ ხდიდნენ და მერე ყოველთვის თავის სასარგებლოთ სწყეტდნენ. მაგრამ თითებმა სინამდვილე ვერ შესცვალეს და საქართველოს ეკონომიურ-ფინანსიური ანარქია შეუყენებელის სიჩქარით თვის ბუნებრივ დასკვნისაკენ მიექანებოდა. დღეს ქვებმაც კი ნორთეს ყურილი—საქართველო შუაგულ კატასტროფაში შეჭანდაო და მენშევიკებიც იძულებული შეიქნენ ეს კატასტროფა დაენახათ და მისი არსებობაც უდავო სინამდვილეთ გამოეცხადებინათ. ამით რომ საქმეს ეშველებოდეს, დღეს ბრძოლის ეს პუნკტი უკვე დაჭერილია და მასთანავე აღკვეთილია თვით მენშევიკების კვეხნა-ტრაბახის საშუალებაც: მაგრამ, ვაი რომ ამით ვერ გამოსწორდება შექმნილი საბედისწერო ვითარება. მარტო ამ ფაქტის აღიარებით, არ შესდგება საქართველოს თავდაღმართი სრბოლა. თავიდათავი საქმე ისაა, თუ რა გეზს აიღებს მენშევიკური მთავრობა, როდესაც იგი დაიძვრის ამ დაჭერილი პუნკტიდან, ახალი გზების საძებნად. აქ შესაძლებელია ორში ერთი: ან ევროპიული, ბურჟუაზიული—დემოკრატიული გზა, ან რუსული, პროლეტარულ ბოლშევიკური. მესამე გზა, მენშევიკების ოცნება: არც აქეთ, არც იქით, ან ნახევრად ევროპიული და ნახევრად რუსული გზა: უნდა იქნეს უკუგდებული, როგორც მეზაღანური ორი შეუთავსებელი ელემენტისა, რომელმაც შეგვიქმნა აწინდელი სავალალო მდგომარეობა. ამ მესამე გზის დაცვას მენშევიკებიც ველარ ბედავენ, მას შემდეგ რაც საჯაროდ გამოაცხადეს საქართველოს ეკონომიკის და ფინანსების დღევანდელი კატასტროფიული მდგომარეობა,—ეს შედეგი და დასკვნა მენშევიკური გზით სიარულისა. რჩება ორი ზემოდასახელებული გზა.

რომელ მათგანს დაადგება ქართველი მენშევიზმი?

საქართველოს ხსნა ამ არჩევნის სისწორეშია.

თუ ქართულმა მენშევიზმმა ცხოვრებას ანგარიში გაუწია და საქართველოს სახელმწიფოებრიობის განტკიცებას ანაცვალა თვისი პარტიული ჰეგემონია და მკვდარი დოგმები, მაშინ კიდევ შეიძლება რომ საქართველომ თავი დააღწიოს მომდგარ განსაცდელს. ამ შემთხვევაში მენშევიზმი იძულებული შეიქნება ლოიალურად ხელი აიღოს უცად გზებით სიარულზე, სოციალისტურ ექსპერიმენტების მოხდენაზედ. თუ პირიქით, ქართული მენშევიზმი სახელმწიფოს ცნების შეგნებამდე ჯერ კიდევ არ არის ამაღლებული, თუ მი თვის მკვდარი დოგმები უფრო დამაჯერებელია, ვიდრე ცოცხალი სინამდვილის გაკვეთილები, მაშინ უნდა გამოვემშვიდობოდ საქართველოს ხსნის უკანასკნელ იმედს!

ამ მხრივ, დიდი მნიშვნელობა აქვს მენშევიკების იმ პარტიულ ეკონომიურ თათბირს, რომელზედაც ბოლოს და ბოლოს გადამწყვეტი ძალა უფრო მოუმზადებელ და არა მცოდნე მენშევიკებს ეკუთვნისთ, კიდევ მომზადებელებს და სახელმწიფოებრივ შეგნებით აღჭურვილებს.

მრავალ ჭირგამოვლილი საქართველო თითქო ღმერთებს გაუწირავსთ, რა კი მისი ბედი პარტიის უმეცართა გამოფხიზლებაზე მიუგდიათ!

თუ ჩვენს სამშობლოს საქ. სოციალ-დემოკრატიული პარტიის ხედა წრეებში დარწმუნებული პატრიოტები და განათლებული პირები ჰყავს, ამ თათბირზე დიდი დუელი უნდა სწარმოებდეს ჭეშმარიტად პასუხისმგებელ სოციალ-დემოკრატებს და პარტიის პროპაგანდისტულ უმრავლესობის შორის. აქ უნდა იყოს გაჩაღებული სიკვდილ-სიცოცხლის ბრძოლა, ბრძოლა საქართველოს ყოფნა—არ ყოფნისათვის. რაკი გამარჯვება ხმის უმრავლესობაზე და მოკიდებული, საკითხავია. თუ ბოლოს მაინც, რა გზას აირჩევს ეს საქართველოს ბედის გამგებელი, ამ უმრავლესობის წასაჩრელი თითები? რანაირი პროგნოზი შეიძლება ითქვას წარსულისა და განმარტება—აზრების მიხედვით, რომელსაც სოციალ დემოკრატიული პრესსა იძლევა ამ თათბირის გზადაგზა? უნდა გამოტეხილი ვსთქვათ, ჩვენ არ მოველით ისეთ გმირობას რომ თათბირმა სულ ერთიანად დაიფლითოს თავისი სოციალისტური „გული" და დაიჭიროს თვისი რევოლიუციური მკლავი, როგორც ,ყოვლად გამოუსადეგარი ინსტრუმენტი სახელმწიფოს პრაქტიკულად ამენების საქმეში, ჩვენ გვეძნელება წარმოვიდგინოთ, რომ თათბირი ლოიალურად დაადგება იმ ევოლიუციის გზას, რომელმაც შეჭქმნა დიდი ნივთიერი და სულიერი კულტურა, თავისუფალი კონკურენციისა და კერძო ინიციატივის ფართე თვითმოქმედ ის ნიადაგზე და რომელიც ყოველს ქვეყანაში გამოთქვა დემოკრატიულ ბურჟუაზიული იდეოლოგიის პრაქტიკაში. ამგვარი ნაბიჯისთვის საჭიროა როგორც დიდი პატრიოტიზმი, ისე მაღალი გონება და ხასიათი. თათბირის უმრავლესობაში კი ამ თვისებებს ჩვენ ჯერ ვხედავთ...

უმრავლესობა მიაწვება ნაკლები წინააღმდეგობის კარებს: ძალმომრეობითი სისტემით სახელმწიფოს დეფიციტიანი ბიუჯეტის გამოსწორებას!! იგი თვის წარსულით და აწმყოთი მხოლოდ ამგვარი „შემოქმედებისათვის" არის მომზადებული. ამ აზრს იცავს, როგორც სჩანს, გაზეთი „ერთობა" ეს პარტიისა და მთავრობის ოფიციოზი! კატასტროფიდან გამოსვლის ერთ უძლიერეს და თანაც სახელდახელო ფაქტორად მოთათბირეთა წრეში, დასახულია სესხი. ამ დებულებას იცავს გაზეთი ერთობაც", № 234, საგარეო სესხზე ვერც „ერთობა" ბედავს ოცნებას და ვერც თათბირის პასუხისმგებელი მომხსენებლები. გრძნობენ სიკოტრეს, იციან რომ გარეშე არაფერს ენდობა. და მთელს იმედს მხოლოდ შინაურ სესხზე ამყარებენ. მაგრამ აქ კი აგონდებათ, თუ როგორ ჩაიარა შარშან შინაურ გამოცხადებულმა ხელისმოწერამ. იციან გამოცდილებით, რომ შარშან შინაურიც არ ენდო მას და არ მიიღო მისი ვექსილები. ხოლო წელს მდგომარეობა ხომ შარშანდელზე გაცილებით უარესია! ამაში დამნაშავეა მთავრობა და მთელი სოციალ დემოკრატიული პარტია. რომელი მოქალაქე გაიღებს ფულს იმ მთავრობის ვექსილებში, რომელიც კერძო ქონების გარანტიას ვერ იძლევა და რომლის პოლიტიკა ამ ორ წლის განმავლობაში ხასიათდება რეკვიზიცია—კონფისკაციით?! ამას გრძნობენ მენშევიკები და ამიტომ შინაური სესხის რეალიზაციას ძალით აპირებენ. „ერთობა" სწერს: „შინაური სესხი უნდა განხორციელდეს ან ნებით, ან იძულებით". „ნებით განხორციელება" თვით მოქალაქეზეა დამოკიდებული. მოქალაქის ნებაყოფლობითი პასუხი მენშევიკებს უკვე მოეხსენებათ. მაშ დარჩა სესხის იძულებითი განაღდება. ეს არის სხვის ჯიბეში, სხვის სკივრში ძალით შევარდნა და იქიდან დაზოგვილი ფულის ამოღება და სანაცვლოდ გაუნაღდებელი ვექსილის ჩაწყობა! ეს არის აშკარა წართმევა და წაგლეჯა; ეს ძალმომრეობაა! ეს ნამდვილი ბოლშევიზმია!

ეს არის ნაკლები წინააღმდეგობის გზა, მაგრამ ამავე დროს—საქართველოს ნამდვილი დაღუპვის გზაც!

ჩვენ ვაფრთხილებთ მენშევიკებს, გონი მოიკრიფონ, არ გადადგან ეს ნაბიჯი, არ დაღუპონ საქართველო და ქართველი ერი! საქართველოს შველის მიზნით გამართულა მენშევიკების ეკონომიური თათბირი ნუ გათავდება საქართველოს დაღუპვის რეზოლიუციით!!

სესხი ნდობის საკითხია; ნდობა კი ძალით და წართმევით არ შეიქმნება და არც ბოლშევიზმით სესხის განაღდება.

ბოლშევიკურ რუსეთის წინადადება სომხეთისადმი

რას სწერენ გაზეთები?

„ბ ო რ ბ ა".

„საბჭოთა მთავრობამ აცნობა სომხეთს რა პირობებში შესაძლებელია ხელშეკრულობის დადება რუსეთსა და სომხეთს შორის. ორი პირობაა: ნებართვა რუსის ჯარისა და სამხედრო მასალის გადაყვანისა სომხეთის ტერიტორიაზე ქემალ ფაშასთვის და უარისთქმა სევრის ხელშეკრულობაზე.

ეს ორივე პირობა ფაქტიურად არის უკვე ულტიმატუმი, ოომელის მიღება მოასწავებს სომხეთის დამოუკიდებლობის მოსპობას.

მართლაც იმ დროს, როდესაც სომხეთის წინააღმდეგ მოიწევიან ქემალ-ფაშას ჯარები, მოთხოვნა მისგან ჯარებისა და არტილერიის გაშვებისა იმასა ჰნიშნავს, რომ სომხეთმა სრული კაპიტულიაცია მოახდინოს ქემალისტების წინაშე.

მეორის მხრით, მოთხოვნა სევრის ხელშეკრულობაზე ხელი აღებისა ჰნიშნავს სომხეთის საგარეო პოლიტიკის ბოლშევიკურ რუსეთზე დაორჩილებას...

...ამისთანა მოთხოვნილების წარდგენა შეუძლიან მხოლოდ სიუზერენს ვასალისადმი...

ამ „პირობებით" ისინი სრულიად გულახდილად აცხადებენ: ჩვენსა და ქემალისტების შუა სომხეთი სძევს,—ჩვენ ის დაბრკოლება უნდა მოვსპოთ! და ამას სჩადიან ის ადამიანები, რომელთაც ოდესღაც წარმოსთქვეს პრინციპი ერთა თვითგამორკვევისა!

ამაზე მეტს უარისყოფას მომალის ყოველივე პრინციპებისას ხალხთა ურთიერთობაში ისტორია ამხნობამდე არ იცხობდა".

„ს ლ ო ვ ო".

„...უკეთეს სომხეთი უარს განაცხადებს სევრის ხელშეკრულებაზე, ის სომხის ხალხს ჩააყენებს პირდაპირ სასაცილო მდგომარეობაში კულტურულ ქვეყნების წინაშე, ხოლო უკეთეს ხელი შეუწყო ბოლშევიკოსძალეთის ბლოკს ანტანტასთან ბრძოლაში, ეს იქნებოდა აქტი ნამდვილი ღალატისა მოკავშირეთა წინაშე. მაშინ სომხეთი დაჰკარგავდა ყოველივე ნდობასა და პატივისცემას ევროპის მხრივ... სომხეთს არ უნდა და არც ძალუძს საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ ბრძოლა, მაგრამ მას არც ძალუძს და არ უნდა აგრეთვე რუსეთთან ერთად ანტატის საწინააღმდეგოდ გამოვიდეს, მით უმეტეს თავის სასიკვდილო მტრებთან ქემალისტებთან ერთად.

...მაგრამ სად არის პატივისცემა ხალხის თვითგამორკვევისა? მშრომელთა უფლებების დაცვა? სად არის სიყვარული მშვიდობისა და უმაღლეს სამართლიანობისა? სად არის უბრალო კეთილგანწყობილება სომხის ერისადმი, რომელზედაც ღაღადებდნენ ჩიჩერინი და ლეგრანი თავის ნოტებში სომხეთის მთავრობის მიმართ? თუ-ყველა ეს განცხადებანი ცარიელ სიტყვებს არ წარმოადგენდნენ, საბჭოთა მთავრობას არ უნდა დაედო შეუსრულებელი პირობები, პირიქით იმ თავითვე უნდა შეეკრა სამშვიდობო ხელშეკრულობა სომხეთთან, ყოველს შემთხვევაში უნდა დაუყონებლივ შეეჩერებინა ოსმალეთის თავდასხმა მის საზღვრებზე და შემდეგ შეეცადნა სომხეთის და ოსმალეთის შერიგება, მაგრამ იმ პირობით კი, რომ პატივით მოჰპყრობოდენ სომხეთის რესპუბლიკის ღირსებას და მის აუცილებელ ნეიტრალიტეტს თანამედროვე ქვეყნის უდიდეს ძალათა ბრძოლაში".

„ხახალხი საქმე".

ჩვენ წინდაწინვე აღვნიშნავდით, რომ სომხეთის ფრონტზე რუსეთის ჯარის ბრძოლას არ ჰქონდა შემთხვევითი ხასიათი. ყველასათვის ცხადი იყო, რომ ლეგრანის რწმუნება, თითქოს სომხეთის საზღვრებზე შეტაკებანი რ ღაც გაუგებრობით ყოფილიყოს გამოწვეული—სიტყვის მასალა იყო და სხვა არაფერი. ეხლა ყველაფერი აშკარა გახდა, გამომჟღავნდა ის მიზნები, რომელსაც აზერბეიჯანში მდგარი რუსის ჯარი ისახავს და რაც წინ და წინვე გათვალისწინებული ჰქონდათ პოლიტიკურ წრეებს.

სომხეთის მთავრობას უარი უთქვამს ინადგენის ბრძოლაზე და ამნაირად ჩვენ ალბად მოწმენი ვიქნებით იმისა, რომ სომხეთს მოუხდება ბრძოლა ორ დიდ ფრონტზე—აზერბეიჯანის მხრით საბჭოთა ჯარებთან, სამხრეთ დასავლეთით ქემალ ფაშასთან. ეს ბრძოლა ჰქმნის საშიშროებას საქართველოსათვისაც ვინაიდან ქემალ-ფაშა და ბოლშევიკები განსაზღვრულ მიზნებს ისახავენ.

„ერთობა"

სომხეთის მდგომარეობა დღითი დღე უფრო და უფრო რთულდება, დიდი პოლიტიკური დამჭრიახობა არ იყო საჭირო იმის მისახვედრათ, რომ არსებობს მჭიდრო კავშირი იმ „წითელ" ჯარს შორის, რომელიც შეკრებილია სომხეთის ჩრდილოეთის და აღმოსავლეთის საზღვრებზე და ამავ შავ ჯარებს შორის, რომლებიცსამხრეთიდან და ღმოსავლეთიდან უკვე თავს ესხმიან სომხეთს. ის, რასაც ამ ცოტა ხანში უარჰყოფდა საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელი ბ. სტარკი, დღეს უკვე ოფიციალურად აღიარებული ფაქტია: ქემალ-ფაშას და მოსკოვის მთავრობას შემუშავებული აქვთ ერთი სამხედრო გეგმა, რომელსაც პირველი ასოციელებს ხიშტებით და ზარბაზნებით, მეორე—ჯერ ჯერობით დიპლომატიური ნოტების საშუალებით...

ადვილი მისახვედრია, რომ ამ „ნოტას" ატყვია ჩვეულებრივი დამაბასიათებელი ნიშნები იმ კილოსი, რომელითაც საბჭოთა რუსეთი ელაპარაკება სუსტ სახელმწიფოებს დედაზარი ამ ნოტისა იმაში მდგომარეობს, რომ სომხეთმა ხელი უნდა აიღოს თავის საკუთარ პოლიტიკურ ხაზზე, იმ საერთაშორისო პოლიტიკურ ორიენტაციაზე, რომელიც მას საუკეთესოდ მიაჩნია, და ძლიერი სახელმწიფოს—საბჭოთა რუსეთის—კარნახით უნდა მოექცეს იმ საერთაშორისო წრეში, რომელიც თავისუფალი მოფიქრების და მოსაზრების შემდეგ თვით სახელმწიფოსათვის საზიანოთ არის მიჩნეული. სევრის ხელშეკრულებით სომეთი მოქცეულია „ანტატის" სახელმწიფოთა წრეში.

ჩვენ არ შეუდგებით იმის განხილვას, თუ რამდენათ სწორია ან რამდენათ, შემცდარია ასეთი პოლიტიკური ხაზი; ჩვენთვის მნიშვნელოვანია მხოლოდ ის, რომ სომხეთის რესპუბლიკამ ეს ხაზი აირჩია თავისუფალის სუოვილით.

სახელმწიფო და ეკლესია

ლ ვ ი ხ ო ბ. 16. დ ე ბ ფ. კ ო ბ ა ს წ ე ვ ი ს ს. ჯ ა ფ ა რ ი ძ ი ს თ ა ვ მ ჯ დ ო ა რ ე ო ბ ი თ შ ე ს დ ა ა კ ა ნ ო ნ ე ბ ი ს გ ა ნ ხ ი ლ ვ ა ვ ა ვ ა ნ ი ს კ ო მ ი ს ი ი ს კ რ ე ბ ა. ს ხ ლ ო მ ა ს დ ა ე ს წ რ ე ნ: ს ხ ვ ა დ ა ს ხ ვ ა ს ა რ წ მ უ ნ ო ე ბ ს დ ა ე რ ო ვ ნ უ ლ ს ა ბ ჭ ო თ ა წ ა რ მ ო მ ა დ გ ე ნ ლ ებ ი. გ ა ნ ი ხ ი ლ ე ს ს ა კ ი თ ხ ი ე კ ლ ე ს ი ი ს ს ა ხ ე ლ მ წ ი ფ ო დ ა ნ ჩ ა მ ო შ ო რ ებ ის შ ე ს ახ ებ. კ ა ნ ო ნ პ რ ო ე ქ ტ ით წ ინ დ ა ხ ე ლ დ უ ლ ი ა: 1) უ ზ რ უ ნ ვ ე ლ ყ ო ფ ა რ ე ს პ უ ბ ლ ი კ ის ბ ი ერ რ წ მ ე ნ ის თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ებ ი ს ა დ ა ს ა რ წ მ უ ნ ო ებ რ ივ ღ მ ერ თ მ ა ხ ა ურ ებ ის თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ად წ ა რ მ ო ე ბ ი ს ა, პ ო ლ ი ტ ი კ ურ ი დ ა ს ა მ ო ქ ა ლ ქ ო უ ფ ლ ებ ით ს ა რ გ ებ ლ ობ ა ა რ ა ა რ ის დ ამ ო კ ი დ ებ ულ ი ი მ ა ზ ე, თ უ რ ომ ელ ს ა რ წ მ უ ნ ო ებ ას ე კ უ თ ვ ნ ის ეს ა თ უ ის პ ი რ ი, დ ა ა რ ა ვ ი ნ ა ა რ შ ე ი ძ ლ ებ ა ი დ ე ვ ნ ებ ოდ ეს თ ა ვ ი ს რ ელ ი გ ი ურ შ ე ხ ე დ ულ ებ ი ს ა თ ვ ის, 2) რ ეს პ უ ბ ლ ი კ ა ა რ მ ფ ა რ ვ ელ ო ს ს დ ა ა რ ა ძ ლ ევ ს ჯ ა ლ დ ო ს ა დ ა ს უ ბ ს ი დ ი ა ს, რ ა ფ ო რ მ ი თ ა ც ა რ ა ს ა ნ ა ა ყ ო ს ი გ ი ი ა ნ ა ა ც ე რ ა ერ თ ი ი ს ა რ წ მ უ ნ ო ებ ის მ ა ხ ა ურ თ, დ ა უ კ ა ნ ა ს კ ნ ე ლ ი ს ა უ ზ რ უ ნ ვ ე ლ ყ ო ფ ა ს დ ა ა გ რ ე თ ვ ე ს ა ს ა ულ ი ე რ ი ი დ ა წ ე ს ებ ულ ებ ა თ ა მ ო რ წ მ უ ნ ე თ ა ნ დ ობ ს, 3) მ ა რ თ ლ მ ა დ ი დ ებ ელ ე კ ლ ე ს ი ა ს, ი ს ე, რ ო გ ორ ც ს ხ ვ ა ს ძ ლ ევ ა ა უ ფ ლ ებ ა თ ა ვ ი ს უ ფ ა ლ ი თ ვ ი თ მ ო წ ყ ობ ი ს ა, 4) ა რ ც ე რ თ ი ს ა ს ულ ი ე რ ი ი დ ა წ ე ს ებ ულ ებ ა ს ა ა რ ა ქ ვ ს უ ფ ლ ებ ა შ ე ი ძ ი ნ ოს უ ძ რ ა ვ ი ქ ონ ებ ა კ ე რ ძ ო ს ა კ უ თ ო რ ებ ად, 5) უ ძ რ ა ვ ი ქ ონ ებ ა, რ ომ ელ ი ც ს ა ს ულ ი ე რ ო დ ა წ ე ს ებ ულ ებ ა თ ა ბ ე ლ ნ ი ა, ხ ა ხ ელ მ წ ი ფ ო ს ს ა კ უ თ ო რ ებ ა ში გ ა ა ბ ა ს (ი ს), 6) გ ა ნ ა თ ლ ებ ის მ ი ნ ის ტ რ ს ე ვ ა ლ ებ ა შ ე ა ბ ა ვ ნ ო ს ს ა ა ე კ ლ ე ს ი ო ო ქ ონ ებ ის ა, რ ომ ელ ს ა ც ა ქ ვ ს ი ს ტ ო რ ი ი ულ ი ი ა ა ა ხ ატ ვ რ ულ ი ღ ირ ებ ულ ებ ა, ა ნ რ ომ ელ ი ც ს ა ხ ელ მ წ ი ფ ო ს ს ა ბ ა ბ ა ი ს გ ა მ ბ ე ჭ ლ ობ ა ში უ ნ დ ა გ ა ა ვ ი ნ ა ს, 7) ა რ ს ებ ებ ა რ ა თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ებ ა ს ა რ წ მ უ ნ ო ებ რ ივ ი ა პ რ ო პ ა გ ა ნ დ ი ს ა, რ ე ს პ უ ბ ლ ი კ ა ჯ ე ბ ა ვ ს ს ს წ ა ვ ლ ებ ლ ებ ს ი ს ღ ირ თ ო ო ო ბ ა ს, 8) ც ე რ ემ ო ნ ი ებ ი, პ რ ო ც ე ს ი ებ ი დ ა კ ულ ტ ის ს ხ ვ ა ა ა რ ე ში ბ ა ნ ი ებ ი წ ე ს რ ი ბ ებ ა ქ ა ლ ა ქ თ ა დ ა ე რ ო ბ ა თ ა თ ვ ი თ მ ა რ თ ვ ე ლ ო ბ ებ ის მ ი ერ. ა მ პ რ ო ე ქ ტ ის გ ა ნ ხ ი ლ ვ ა მ ც ხ ა რ ე კ ა ბ ა თ ი ა ა ა

ბდიდარ უკრაინას ინგლი!ის დახმარებით სწრაფად შეუძლია ნორმალური წესების აღდგენა. ამ შემთხვევაში უკრაინა საუცხოო საფუძველი იქნება აღმოსავლეთ ევროპაში ინგლისურ გავლენის განსამტკიცებლად. ამიტომ ინგლისმა თავის მორიგ საკითხად უნდა დაკვას-უკრაინ!ა.ეთის დახმარების აღმოჩენა ბოლშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლაში და უკრაინის დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა.

ფრანგული ცნობები.

გერმანია და საფრანგეთი.

„პტი-პარიზიენი“ იუწყება სილეზიაში გერმანიის მთავარი შტაბის მიერ ორგანიზაციის მოწყობის შესახებ და სწერს: ამ ამ ვგარ მზადების დროს ჩვენ წინ სდგება საკითხი, რა მიზნებს ემსახურება გერმანია? საბოლოო მიზანი, რა საკვირველია, სილეზიის შენარჩუნება რათაც არ უნდა დაუჯდეთ იგი. თუ მიდგომლად განვიხილავთ მდგომარეობას შემდეგ დასკვნამდე უნდა მივიდეთ: 1) გერმანიამ უკვე დიდი ხანია, რაც სპლებისციტო ტერიტორიის ხელში ჩაგდება მოამზადა. 2) ი! შემთხვევაში თუ პოლონეთი დამარცხდებოდა, ყოველივე გთვალისწინებული იყო, რომ პოლონელები და საფრანგეთის ჯარი გამოეყენათ. 3) ყველაზე უფრო დიდი არეულობა მოხდა იმ დროს როდესაც ვარშავაში რუსების შესვლის ცნობა მივიდა 4) სამხედრო შეთქმულების გეგმა დაწვრილებით იყო შემუშავებული და (მიუხედავათ იმისა, რომ ძლიერ სურდათ დაეფარათ) პლებისციტი რომ გერმანიისთვის სასურველად არ დასრულებულიყო აუცილებლად გაჩოვიდენ იარაღით ხელში და ამას თითქოს მცხოვრებთა სურვილით მომხდარ აჯანყების ხასიათსმისცემდენ. მიმდინარე საქმეებს გარდა აწაზღაურების კომისია უკანასკნელ ხანებში იხილავდა ორ მთავარ საკითხს: ზარალის გამოანგარისშებისა და ნახშირის მიწოდების საკითხს, რომელიც გერმანიას სპაში მომხდარ შეთანხმებისა თანახმად უნდა აღესრულებია. კომისია სწერს: „პტი პარიზიენი“ ახსენებს რა დაინტერესებულ მთავრობებს თავის წინანდელ თხოვნას, სთხოვს მათ ნოემბრის 1-მდე მიაწოდონ მას. რაც შეიძლება სწორი ანგარიში, (სტატისტიკური ცნობების თანახმად) იმ ზარალის, რომელიც ხელშეკრულებაში ნაგულისხმები მთავარ კატეგორიებში შედის რაც შეეხება ნახშირის მიწოდებას კომისიამ გერმანიის მთავრობასთან წარმომადგენელ ბერგმანთან დასდო დროებით შეთანხმება, რომლის ძალითაც გერმანიას მიეცემა სპის კონფერენციაზე მიღებული ავანსი ნახშირის ნაწილობრივ მიღების მაგიერ. კოქსი და ნახშირი, რომელიც გერმანიამ 1920 წლ. სექტემბერში მოკავშირეებს მიაწოდა აღწევს 1,9.6,765 ტონს, ე. ი. იმ რაოდენობის 97 პ. რომელიც ხელშეკოულებაშია აღნიშნული.

ლიონის ცნობები.

ზემო სილეზიელები პანგერმანისტების წინააღმდეგ.

ზემო სილეზიაში მცხოვრებ პოლონელების დიდი მიტინგი, რომელიც 3,000 აკისაგან შესდგებოდა, მოხდა ბერლინში ზემო სილეზიაში მყოფ გერმანელ მმართველ პირების პროვოკაციის წინააღმდეგ პროტესტის გამოსაცხადებლად. ერთ ერთი ორატორთაგანი მიეალმა პოლონეთის ჯარს, რომელმაც იხსნა ევროპა ბოლშევიზმის შემოსევისაგან. დასასრულ მიტინგმა მიიღო რეზოლიუცია, რომელშიაც იგი კიცხავს გერმანიის პოლიტიკას ზემო სილეზიაში და ესალმება პოლონეთისა და საფრანგეთის მოქმედებას.

რუსეთის ცნობები.

დეზერტირობასთან ბრძოლის მეთოდის შესახებ. ცენტრმა გადასწყვიტა, რომ შრომის ჯანდაცვის დეზერტირობის წინააღმდეგ მოაწყოს საგანგებო ორგანო. განსახილა სამხედრო დეზერტირობის წინააღმდეგ მებრძოლ კომიტეტთან საგანგებო განყოფილებების დაარსებ, რომელიც შეკლენ დაინტერესებულ უწყებათა წარმომადგენლები პირველად ყოველსა ახალმა ორგანომ უნდა გაითვალისწინოს ის ფაქტორები, რომლებიც ეწევიან შრომის ფრონტზე დეზერტირობას.. (გამოტოვებულია) საჭირო იქნება პროფ კავშირებ ს დახმარებ, რათა მათი და შრომის კომიტეტების საშუალებით მოეწყოს თვალყური დევნება ვინ ცხადდება ნამდვილად მუშაობაზე, ვინ ასრულებს სამუშაოს, ვინ სტო�ს სამსახურს, ან მუშაობას თავს ნებით და სხვა. ახალი ორგანოს ადმინისტრატიულ ოპერატიულ მოქმედებას უნდა მიეკუთვნოს: მოწმიბების გასინჯვა, იმ პირთა დატყვევება რომლებიც ტრომის ფრონტის დეზერტირები აღმოჩნდებიან, მათი სამართალში მიცემა, სამართალში მიცემა იმ პირთა, რომლებიც ხელს უწყობენ და ფარავენ შრომის დეზერტირებს. დეზერტირობის წინააღმდეგ მიმართული აგიტაცია ფართოდ უნდა მოეწყოს. ეს უნდა მოეწყოს ფაბრიკებსა და ქარხნებში. ამ მიზნისათვის უნდა იქნენ გამოყენებულნი ოფიცრ შეჯნებული მუშები. ისეთი შთაბეჭდილება უნდა შეიქნეს მასში, თითქოს არც ერთი შრომის ფრონტის დეზერტირი არ დარჩება დაუსჯელი საერთო ძალღონით საერთო შეტევით შინაურ მტრის წინააღმდეგ ჩვენ დავძლევთ არევ დარევას.

საფრანგეთი და ვრანგელი

უცხოეთში „ჰუმანიტე“ იუწყება: საფრანგეთის მთავრობამ ვრანგელს პირობა მისცა რომლის ძალით თუ ბოლშევიკურმა ჯარმა ვრანგელი მეტად შეავიწროვა საფრანგეთი მას დამხმარე ჯარებს გაუგზავნის.

დენიკინის დამარცხება.

გერმანული გაზეთები იუწყებიან: გენ. დენიკინი ბრუნდება ვრანგელთან. დენიკინი ბოლშევიკების წინააღმდეგ შეტევას დამუშავებულ გეგმით ვრანგელის ფრონტზე გაიმართავა.

რა ხდება ვრანგელთან. ვრანგელს რეაქციონერები და მონარქისტები ეხვევიან გარს. ანტისემიტიური აგიტაციაც ასეთ შეკაოდ აწარმოებენ. მეექვსმეობა საშინლად გაიზარდა. ვრანგელის ეკონომიური პოლიტიკა პურის დატაცებაზე ამოიხატება; პურს ართმევს გლეხებს მიზნით, რომ საფრ ხგეთში გაიტანოს ვრანგელის მიწია რეფორმამ ყველას ყელს გაუცრა იმედი, ვინაიდან მიუხედავათ თავიანი დაპირებისა, მან მემამულეთა ზეგავლენით, ურა! ურა! ეკლეხებს მიწოების მიცემაზე, რომლებიც დაუსაკუთრებენ გლეხებს მიწებს.

მინსკის აღება.

მოსკოვი ოპერატიული ცნობა. ღამინობისთვის 18. პოლონეთის რაიონში ჩვენი ჯარების სახელმწიფოებრივ საზღვრებისაკენ უკან დახვევა გრძელდება. ჩვენ ხელთ ვიგდეთ პოლონეთის ჯარების მიერ დატოვებული მინსკი. სლუცკის აღმოსავლეთით მკაცრი ბრძოლები გრძელდება. მტრის შემოტევის გამო ჩვენმა ნაწილებმა ახალ პოზიციებისაკენ დაიხიეს. პოლესიის რაიონში ჩვენი ჯარები აწარმოებენ ბრძოლას ერიშით გადმოსულ მტრის წინააღმდეგ. ჩვენ ნაწილებს იძულებულნი იყვენ ახალ პოზიციებისაკენ დაეხიათ, სარნის მიმართულებით მძაფრი ბრძოლის შემდეგ მოპირდაპირეს თავის პოზიციებისაკენ დაიხია. ჩვენ რამოდენიმე პუნქტი დავიკავეთ. ნოვგორად-ვოლინსკის რაიონში უმნიშვნელო შეტაკებები. ჩვენმა ნაწილ ბმა ნოვგორად-ვოლინსკის ჩრდილოეთით დასავლეთით მდებარე რამდენიმე სოფელი აიღო. შეპეტოვის მიმართულებით მტერი 60 ვერსზე-რიგაევიდან ოსტრომპოლამდე შემოტევას აწარმოებს. მკაცრი ბრძოლა გრძელდება ლეტიჩევის რაიონში ცალებადი ხასათის ბრძოლები გრძელდება ნოვგოროდის მიმართულებით ქალაქ ბარის რაიონში მკაცრი ბრძოლებია, ჩვენ დავიბრუნეთ ქალაქი ბარი. და სადგური მიტკა ალექსანდროვსკ-სინელნიკოვის რკინის გზის რაიონში ჩვენ ციცხლით უკუვაგდეთ მოპირდაპირე, რომელიც სადგურ ივკოვკის წინააღმდეგ შეტევას სცდილობდა. ხერსონის რაიონში ჩვენ ქალაქი დავიტოვეთ

საბერძნეთის მისიის ცნობები.

გამარჯვების ზეიმი.

გამარჯვების ზეიმმა ბრწყინვალედ ჩაიარა საბერძნეთში. დაღუპულ გმირთა მოსახსენებელი პანაშვიდი 48 მიტროპოლიტმა გადიხადა. იროდის ძველ თეატრში აკროპოლის ძირს ესხილის ტრაღედია „სპარკელები“ წარმოიდგინეს. ათინიდან ბერძნების დელეგაცია გემზავრა სმირნასს და ოდოსტში საეკლესიოთ ბოსფორისკენ. საიდანაც შეივლის ადრიატიკოლში და დედაგარში და იქიდან დაბრუნდება სალონიკეს.

არჩევნები.

ათინიდან იტყობინებიან რომ მთელ საბერძნეთში არჩევნების წინასწარი კომპანია დაიწყო, რომელსაც ცოცხალი და თავდაჭერილი ელფერი აძევს წესიერება სრულიად არ დარღვეულა. მთავრობამ ერის ნების სრული თავისუფლებისათვის მოსპო წინასწარი ცენზურა პრესაზე და სამხედრო წესები, აგრეთვე გამოაცხადა სრული პოლიტიკური ამნისტია. გარდა ვენეზელოსის პარტიისა არჩევნებში გამოდიან ყველა პოლიტიკური პარტიები, გულარისის, ეროვნულ პროგრესისტების, აგრედვე ელლინთა კომუნისტური პარტია რომელიც გარშემო იკრიბავს მუშათა ორგანიზაციებსა და სინდიკატებს.

— ეროვნულ საბჭოთა გაერთიანება. რუსთა ეროვნულმა საბჭომ სომხების ეროვნულ საბჭოს წარუდგინა მოხსენება საქართველოში არსებულ ყველა ეროვნულ საბჭოს გაერთიანების შესახებ. გიერთიანების საჭიროება დასაბუთებულია მით რომ ეროვნულ უმცირესობათა უფლებების შესახებ კანონის ქომავალ დამტკიცების შემდეგ დაიბადება აუცილებლობა ზოგიერთ საერთო კულტურულ განმანათლებელ საკითხების გადაჭრისაო. ეს კი შესაძლებელი იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოში არსებული ეროვნული უმცირესობანი შეთანხმებულათ იმოქმედებენ. დღიურ წესრიგში სდგას უმაღლესი განათლების საქმე. საჭიროა მუშაობა მცხოვრებელთა უმცირესობის თვითმოქმედების გასაძლიერებლად ეროვნებებისა და კოოპერატივების საშვალებით. რუსთა ეროვნულ საბჭოს წინადადება განიხილა სომეხთა ეროვნულმა საბჭომ და პრინციპიალურად მიიღო იგი აირჩიეს ორი წარმომადგენელი, რომლებიც დანარჩენ საბჭოების წარმომადგენელთან ერთად განიხილავენ ეროვნულ უმცირესობათა საჭიროებაა დასაკმაყოფილებლად მომავალ სასწავლებელის ტიპის შემუშავების საკითხს.

— ქალაქთა კავშირში. ქალაქთა კავშირმა აცნობა ქალაქის თვითმართველობებს, რომ მის მიერ ქალაქებისთვის შეძენილია ნ. ჟორდანიას სრული თხუზულებანი და ამიერ კავკასიის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების სხდომების ოქმები. ამ გამოცემათა მიღება შეიძლება ქალაქთა კავშირში.

— ნავთი სომხეთისათვის. რიგს გარეშე მიხაილოვის სადგურზე მოვიდა სომხეთისათვის 15 ცისტერნი ნავთი, რომელიც სანაინში იგზავნება.

— ღვინობისთვის 11 ფოთის პორტში შემოვიდა ინგლისის გემი ჭიათურის 500 ტონი მარგანეცის გასაზიდად ინგლისში.

— „ბარრიკადი“.

გუშინწინ, თბილისში გამოვიდა ახალი გაზეთი პოეზიის, ესთეტიკის და პოლიტიკისა „ბარრიკადი“ ტიციან ტაბიძის რედაქტორობით. გაზეთში განსაკუთრებით მონაწილეობენ მწერლები და პოეტები „ცისფერი ყანწებიდან“.

პირველ №-ში მოთავსებულია წერილები და ლექსები: პაოლო იაშვილის, გრიგოლ რობაქიძის, ტიციან ტაბიძის, ალი არსენიშვილის ნიკოლოზ მიწიშვილის და ვარამ გაგელის.

გაზეთი თეთრ ქაღალდზეა დაბეჭდილი, აღსანიშნავი ყურადღებით და სილამაზით აწყობილი და საინტერესოთ შედგენილია. ფასი №-სა 50 მ.

ქართული პოეზია.

(პატარა შენიშვნებით).

1.

ჩვენში, როცა ნაკლები იყო გაგება პოეზიის, როცა ნაკლები იყო კულტურა ლექსით ატირებისა, მაშინ არ ყოფილა ისე მოკლებული სიყვარულს ქართველი პოეტი, როგორც დღეს.

ქართველი ერის გარემოებით დაავადმყოფების, უკეთ: სულიერი ტკივილების უებარი წამალი ყოველთვის იყო პოეზია.

უამრავ მტერთან ბრძოლაში მოულოდნელათ ხმალის გადატეხის დროს, ქართველ რაინდებში პოეზია ბადებდა გამარჯვების ახალ შესაძლებლობას.

ქართული პოეზია დალხინების დროს კი იწვევდა სურვილს საამურ სიზმრებისას, რომლის გამოცხადებით ქართველი მუდამ დარდიმანდი და ხალისიანი იყო.

თუმცა ქართული პოეზია ხშირათ ყოფილა დაბინდული მწუხარე დაისით, მაგრამ ბევრჯერ იყო გაღიმება ბრწყინვალე აისითაც.

ეს წინათ:

როცა რუსთველის ქარაგმების გაგება მოითხოვდა თანაშედროვე უდაო პოეტის ნიჭს.

შოთას შემდეგ პოეზიის ნამდვილ ოსტატთ გვახსოვს: ბესარიონ გაბაშვილი, რომელიც დედოფალ ანას სიყვარულით დაისრული, ჭიანურებს ატირებდა მთვარიან ღამეებში უნაზესი პოეტური განცდით.

ბესიკთან ერთად პოეზიის ამქრათ შეიძლება ჩავთვალოთ: თეიმურაზი, გურამიშვილი.

მათ შემდეგ, დაწყებული აკაკიდან პოეზია აცდა ჭეშმარიტ გზას. შეიძლება შეგნებით, რადგან მაშინ პოლიტიკური მდგომარეობა სხვაგვარი იყო.

ნამდვილი პოეტური ოსტატობით აკვეთილი სიმღერა დიდიხნის შემდეგ ჩვენ გავიგონეთ უახლოეს წარსულში.

სწორი თქმა იქნება: რომ ქართულ პოეზიაში „ცისფერი ყანწების“ გაჩენით მოხდა ერთგვარი გარდატეხა. უკეთ: რევოლიუცია, რის შემდეგ ლექსის შექმნის დროს საჭირო შეიქმნა კულტურა და მეტი დაკვირვება.

ქართულ პოეზიაში ამ ახალმა შენათებამ ბევრს „ბულბულის“ პოეტს ასწავლა ლექსის წერა და ამხილა, რომ: პოეზია არ არის მარტო „ოცნება“ და „ჩამეკოცნება“.

მართალი იქნება ისიც, თუ ვიტყვით, რომ ახალი პოეზია ქალაქის სიყვარულით უფრო ატირებული, ვიდრე სამშობლოსი.

ამას აქვს თავის მიზეზები:

საქართველო უკვე ევროპის ნიშნის ქვეშ მიდის.

თუმცა სამშობლოს დავიწყება არასოდეს არ ეპატიება პოეტს, მაგრამ ამ გადაქანებასაც აქვს თავისი გამართლება:

ილიასა და აკაკის შემდეგ პაუზა საჭიროც იყო.

2.

მიზეზი ქართულ პოეზიის პოპულიარობის ნახევრათ დაკარგვის:

პირველი:

სიმბოლისტების ჯგუფს წინააღმდეგობასთან ერთად გაუჩნდა ბევრი მომბაძველი, რომელთა ულამაზო იერი ღირებულებას თვით შემოქმედებისას ამცირებს. მიუხედავათ ამისა დღეს პოეზიის ტაძარში უფრო მეტი მწყრველია, ვიდრე მლოცველი.

ბევრი წერს და თავიანთ თავს თვითონვე აძლევენ პოეტობის ატესტატს, გადამეტებული ხმაურით პოპულიარობის შესაქმნელათ თვისდაუნებურათ ქმნიან ბუტაფორიულ ატმოსფერას და ამ გარემოებით კიდევ უფრო უტეხავენ სახელს პოეზიას.

ასეთი მანიაკობა კი შედეგია მისი, რომ პოეტის სახელის შეძენის სურვილით დაავადმყოფებული წერს რაც უნდა, რადგან არ გრძნობს პასუხისმგებლობას: რადგან არ არის კრიტიკა.

დღევანდელი კრიტიკა (თუ შეიძლება ეს თქმა) უფრო ინტიმობაზეა დაყრდნობილი, ვიდრე ნამდვილ პოეზიის გაგებაზე.

ქართულ პოეზიაში დღეს ბევრი ხლართებია დაკვანძული. ბევრი ქარაგმებია გასახსნელი.

პოეზიის გიდი არის კრიტიკა, მაგრამ ლოდინი ალბათ კიდევ დიდხანს გასტანს.

კრიტიკას, მიუდგომელ მხილებას შეუძლია დაუბრუნოს პოეზიას ძველი სიყვარული და პატივისცემა.

მეორე:

ქართველ პოეტთა შორის დიდია პრეტენზია მეტობის და ერთიმეორისადმი სიძულვილი.

თვით მწერალთა კავშირიც ვერ ასცდენია ამ ჩალიჩობას. გამგეობის წევრები, მხოლოდ ვიცით რომ არიან, მაგრამ ნამდვილათ მათი მუშაობის შედეგ ჯერ არაფერი გვინახავს.

საქართველოში დღეს უბრალო ხელოსანთა კავშირი უფრო პოპულიარულია და მეტს ჰქმნის ვიდრე მწერალთა კავშირი.

უფრო მეტი:

მწერალთა კავშირს, იმ კავშირს, რომლის არტილერია ქაღალდი და მელანია, არ აქვს საკუთარი ჟურნალი, არა აკადემიური სახისაც კი. თუმცა ამის შესაძლებლობა ყოველთვის იყო.

გვახსოვს: კავშირს ქონდა განზრახვა გამოეცა თვიური ჟურნალი, (მონაწილეთ მასალები უნდა გაეგზავნათ ქალაქის გამგეობის მისამართით) მაგრამ როგორც ვატყობთ: დღეს განზრახვაც აღარ არის.

ეს სხვათა შორის.

3.

მოხდა რევოლიუცია. „ათასი ავარდნა“ ცეცხლის. თითქმის ყველაფერს დაეტყო ცვლილება, მაგრამ ქართული პოეზია ისევ იმ პროფილებით დადის, როგორც რევოლიუციის წინ.

საქართველო, რომელიც მთელი ევროპის ყურადღებას იპყრობს, რომელიც მრავალ წელთა ბორძიკში საკუთარ სახის მალვის შემდეგ კვლავ გაიმართა „როგორც მიმინო“, ვერ გრძნობს საკუთარი პოეზიის აყოლას. მის სიახლოვეს.

თუ ილიასა და აკაკის შემდეგ საჭირო იყო შესვენება, დღეს საჭიროა უაღრესათ გარაინდება პოეზიის, საქართველოს სიყვარულით.

ეხლა საზღაპრო მდგომარეობაა და ამაზე ისტორიული გარდატეხა შეიძლება აღარც გამეორდეს საქართველოს ცხოვრებაში.

ქართველი პოეტი ყოველთვის ებგურათ უდგა მშობელ ერს და ამღერება ცეცხლოვანი დღეს უფრო საჭიროა.

მოულოდნელ საფრთხისაგან არ არის უზრუნველყოფის გარანტია.

ყველა ქართველი პოეტი უნდა და დიოდეს თეთრი გიორგის რაშით.

უნდა იყოს თავდადება პოეზიის და ძახილი.

მე, როგორც ქართველს ვეღარ წარმომიდგენია, უსაქართველოთ სიცოცხლე და უფრო ვეღარ წარმომიდგენია, როგორც პოეტს: სამშობლოს დაკარგვა.

უფრო სიკვდილს ვარჩევ, ვიდრე ვნახავდე საქართველოს სამფეროვან დროშას ძირს დაშვებულს.

ჩემს თავს ნებას მივცემ [illegible] ყვანო ერთი ლექსი, რომელიც არ არის მდიდარი პოეტური ფერადებით, მაგრამ გულწრფელი ძახილია ჩემი სულის:

ასწიეთ დროშები,
დაგვლოცავს რაინდებს
თამარის ქოშები.

ავლესოთ ხმალები,—
ენებით თვალს აინთებს
შავ-წარბა ქალები.

ვედაროთ ტარიელს,—
ძველ კოშკებს ხავსიანს
ნუ ვტოვებთ ცარიელს.

მტერი გვყავს ეული,
სიცოცხლეს ნავსიანს
არა ვართ ჩვეული.

გვახსენებს გმირები,
დე შიშით იწოდეს
უდაბნოს მწირები.

დავიცვათ ნართველი,
და ყველამ იცოდეს:
რომ ჩვენ ვართ ქართველი!...

ქუთაისი, 26 მაისი. 1919 წ.

დიახ! ყველამ იცოდეს, რომ ჩვენ ვართ ქართველი და ქართულმა პოეზიამ არავის უნდა მისცეს ნება, წაგვართვას ეს სიამაყე.

რაფიელ გვეტაძე.

7 ღვინობისთვე.

ჩემი გულის ამონაკვნესი.

ამ ორი კვირის წინეთ შემთხვევით შევიტყე, რომ ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლში მუშა ქალთა ყრილობაა სოციალისტურ დელეგაციის თანდასწრებით. ვიფიქრე, იქნება შემიშვან მეთქი და დანიშნულ საათზე მივედი. დარბაზი სავსე იყო, ბევრნი თავშალმოხვეულნი ისხდენ. ყველანი უცხოელ სტუმრებს აღტაცებით ელოდენ.

მართლაც სწორეთ დანიშნულ დროზე ყველანი ვაშას ძახილით დაუხვდენ უცხოელ ქალებს, რომელნიც ატლასბლონდებში მორთულნი ივვენ და მშვენიერი ძვირფასი ყვავილების თაიგულები ეჭირათ ხელში. გასავლული გზა მთლათ მოუფინეს მასპინძლებმა ია-ვარდებით. დაიწყო ზეიმი, ერთმანეთის ქებაში იყვენ. ისინი ჩვენი მუშათა ქალების სოციალურ მოწყობილობას აქებდენ, ჩვენებიც იწვევდენ მათ კვლავაც მოსულიყვენ.

მე მხოლოთ შევეხები ქალბატონ ვანდერველდის დაახლოვებით შემდეგ ნათქვამ სიტყვებს. „მე მაკვირვებს რომ მრავალ ბანკეტებზე და ყრილობებზე სხვა წრის ქართველი ქალები ვერა ვნახე“. მართალა არა გვყავს ისეთი ქალები, რომ ღირსნი იყვენ ვუჩვენოთ საქართველოს გასაცნობათ საზღვარგარეთიდან მოსულ პირებს?

აი სწორეთ ამაზე მინდა ორიოდე სტყვა ვთქვა: კულტურულ მუშაობას, სადაც ქალებს ეპირატესობა მიენიჭება, სამზღვარ გარეთ როგორც სოციალისტებთა შორის, ისეც სხვა მართველობა დიდათ აფასებს. ჩვენში კი სასაცილო გახდა. მაგრამ ვერ გამიგია ნუ თუ საქართველოს არა ჰყავს ისეთი ქალები, რომელნიც თავიანთ კალმით, თავიანთი მწერლობით ებრძოდენ მონობას და ცდილობდენ საქართველოს ბედნიერებაზე. ზოგი მათგანი გაზეთ-ჟურნალებში თავგანწირვით ემსახურებოდენ, რომ ჩაენერგათ მომავალ თაობისთვის ბორკილის დამსხვრევა.

განა ახლანდელ სათავეში მდგომ პირებს არ ჰყოლიათ მასწავლებლები, ახლაც ცოცხლები, რომლენიც ცდილობდენ მათ გულში გაეღვივათ თავისუფლების ნაპერწკალი, ნუ თუ არ ჩაუგონებიათ, არ მიუწვდენიათ მათთვის ბავშობის დროს დამოუკიდებელი ცხოვრების სიყვარული. ნუ თუ იმ ერთი-ორი ქალის გარდა, რომელნიც ამოირჩიეს დამფუძნებელ კრებაში, ჩვენს სამშობლში ღირსნი ვეღარ ვპოვეთ?!

უნდა გახსოვდეთ, რომ არა სოციალისტ ქალებსაც ნაკლები ღვაწლა არ მიუძღვით საქართველოს წინაშე, რომ მათაც თავისუფლების საძირკველში ჩადებული აქვთ აგური, რომლის მნიშვნელობას დღევანდელი მართველნიც ვერ ჰყოფენ...

ანასტასია წერეთელისა.

სამხატვრო ქრონიკა

ხუთშაბათს, ღვინობისთვის 21-ს სახელმწიფო დრამის თეატრში პირველად მიდის გაბნიჩენკოს ცნობილი პიესა „სიცრუე“ პიესას რეჟისორობა მ. ქორელი

—

კვირას, ღვინობისთვის 24-ს გაიმართება პირველი წარმოდგენა მუშებისათვის წარმოადგენენ შ. დადიანის „გუშინდელნი“-ს.

ჩვენი კორესპოდენტები

ს. ველისციხე.

მევენახეთა ყრილობა.

წინამძღვრიშვილის მოხსენების შემდეგ იწყება, კამათი რომელშიაც მონაწილეობას იღებენ დ. გედევანიშვილი, ირ. ფორაქაშვილი, ა. ბერეკაშვილი, ნ. თავდგირიძე, მ. ჩანგაშვილი, კარიჭაშვილი, სამადაშვილი, და თვით თავმჯდომარე ბ. დუმბაძე აგრეთვე კამათში მონაწილეობას იღებენ სოფლელთა წარმომადგენელნი და თვით მომხსენებელი. კამათის საგანი არის შემოტანილი წინადადება: დაედოს ბაჟიც საზღვარგარეთიდან შემოტანილ ღვინოს თუ არა.

დ. გედევანიშვილი. აქ დავა არის ფრიად საყურადღებო საკითხზე. იმ დროს, როდესაც ჩვენი ღვინოები იგზავნებოდა რუსეთში იყენენ ისეთი მომხმარებელნი იქაურ დიდ ქალაქებში, რომელნიც არ აფასებდენ ჩვენს ღვინოს და ზოგიერთნი დენატურატსა და ლაქსვამდენ. დღეს კი, როცა ჩვენს ღვინოებს გვინდა შეუქმნათ ბაზარი ამ პიროებებში ჩვენ, ველარ გავიტანთ ჩვენს ღვინოს. იყო აგრეთვე მაგალითები, როდესაც, ჩვენმა ფირმებმა გაგზავნეს ჩვენი ღვინოები ლონდონსა და სტამბოლს, მაგრამ იქაც არ დალიეს. მაშასადამე აქვე ჩვენს ბაზარზე გავყიდოთ ჩვენი ღვინო და ერევან-განჯის ღვინოებს ნუ შემოვიტანთ. მაგალითად ქართლში მოდიოდა ღვინო და ეხლა ფილოქსერამ მოაჭამა, ქართლი კი დიდი მომხმარებელია ღვინისა და ეტანებიან ნემენცურ ღვინოს. ჩემის აზრით უნდა 1) აღიძრას შუამდგომლობა დაედოს ბაჟი ერევნიდან ან განჯიდან შემოტანილ ღვინოს. 2) მოეწყოს კოოპერატიული მაღაზიები მთელ რესპუბლიკაში და 3) მიეცეს მწარმოებელს დახმარება მთავრობისაგან.

კ. ბერეკაშვილი. ღვინის შემოტანის აღკრძალვა ეს რთული საკითხია. ომი რომ დაიწყო საფრანგეთში საიდუმლოდ გადაწყვიტა მთავრობამ ღვინო უბაჟოთ შემოეტანათ. ამ გარემოებამ მეღვინეებში უკმაყოფილება გამოიწვია. ჩვენი ბაზარი შეკრულია. დღეს ერევნის ღვინოების შემოტანა იაფად ჯდება. როგორც დროებითი საშუალება საჭიროა რომ მათი შემოსატანი ბაჟის ფასი გაუერთიანდეს ჩვენსას, მაშასადამე დღეს

შრომის საკითხი დაფუძნ. კრებაში.

(სტენოგ. ანგარიში. გაგრძელება)

ალ. ასათიანის სიტყვა.

შრომის კანონის მოქმედების სფერო.

კანონპროექტის მუხლობრივ განხილვის დროს თქვენ მოგახსენებენ 50 შეს წორებას, რომელიც ჩვენ ფრაქციას კანონპროექტში შეაქვს. კანონპროექტის ზოგადი განხილვისას კი ჩვენ შევეხებით მის მთავარს პრინციპიულ საფუძვლებს.

უწინარეს ყოვლისა თქვენს ყურადღებას მივაქცევ კანონპროექტის 1 მუხლს, რომელიც შრომის ხელშეკრულობის კანონის მოქმედების სფეროს განსაზღვრავს. კანონპროექტის ბუნება ისეთია, და ამას ადასტურებს უწყების მიერ წარმოდგენილი განმარტებაც, რომ ის უნდა ეხებოდეს ყოველგვარ დაქირავებულს შრომას. სწორეთ ამას ამბობს პროექტის პირველი მუხლი, პროექტის ავტორებს ეს აზრი ფრიად დიდ პროგრესულ მოვლენად მიაჩნიათ მუშათა უფლების დაცვაში. მაშასადამე ერთი და ივივე ნორმებით უნდა იქნეს დაცული დამქირავებელთა ექსპლოატაციიდან, როგორც ქარხნის მუშა, აგრეთვე რესტორანის ოფიციანტი, ხელოსანის შეგირდი, სოფელში სეზონში დაქირავებული მოჯამაგირე, თვით ექიმებიც, ვექილებიც, ინჟინრები, პროფესორები და სახელმწიფოს მოსამსახურენი მინისტრებიდან დაწყებული შეიცრებამდე. ასეთია კანონპროექტის პრინციპიული საფუძველი. უწყების განმარტება ამ იდეას უმთავრესად ღირსებად თვლის კანონპროექტისთვის. განმარტების აზრით შესაძლებელია ამა თუ იმ დარგის გამორიცხვა ამ კანონის მოქმედების სფეროდან, თუ კი ამას მომენტის პირობები მოითხოვს. ამ გამორიცხვის შესახებ დიდი დავა იყო სოციალისტურს წრეებში და ამ დავამ ერთი წლით თუ კიდევ მეტით დააგვიანა შრომის კანონპროექტის აქ წარმოდგენა. ცხარე დავა იყო— სახელმწიფო და სამუნიციპალო მოსამსახურენი შედიან თუ არა კანონის მოქმედების სფეროში, როგორც სხვა დაქირავებულნი. როგორც იყო სახელმწიფო მოხელენი აღმოირიცხა. აგრეთვე ადმინისტრატიულ თანამდებობის მოხეხა სჭირია და ამას ხომ მწარმოებელი ვერ მოგვცემს, მაშასადამე საჭიროა კრედიტი. ან რამდენი დაგვჭირდება დამუშავება, რა თანხა დასჭირდება ან ვის უნდა მიეცეს ეს თანხა. რასაკვირველია იმას ვინც ადვილად განახორციელებს ამ საქმეს. ვერც ერობები და ვერც თემები ვერ განახორციელებენ ამ საქმეს. განახორციელება ამ საქმისა შეუძლიანთ მხოლოდ საკრედიტო და მწარმოებელთა კავშირებს. აი ამით მიეცეთ ეს თანხა რომ საზოგადოება „კახეთს“ 20 ათასი ვედრო დააყენოს ევროპიულ წესზე, განჯისა და ერევნის ღვინოები აქ უნდა დავატრიალოთ, რად გვ ნდა მაინცა და მაინცა და ვათროთ ჩვენი ხალხი. ჩვენში უნდა შემოვიტანოთ განჯის ღვინოები და ჩვენი ღვინოები კი გავიტანოთ საზღვარ გარედ. კ. შალამბერიძე.

უკხოეთის ღვინოს შემოტანა უთუოდ უნდა შევაფერხოთ ჩვენში.

ჩვენ უნდა დავაყენოთ ისეთი ღვინო, როგორც უცხოეთის ბაზარი მოითხოვს. ყველა ამისათვის დიდი ზომებია საჭირო. კერძო პირები არ ეყოფა ამ საქმეს. არსებობს მევენახეთა მეღვინეთა ყრილობის საბჭო, რომელმაც კანონპროექტები დაიმუშავა ამ იდეალების განსახორციელებლად.

ეს კანონი მთავრობაშია და აღბათ ჩქარა გამოქვეყნდება.

თავმჯდომარე. თუ ადგილობრივ თვალსაზრისით მევხედეთ საკითხს, მაშინ უცხოეთის ღვინის შემოტანა უნდა შევზღუდოთ, მაგრამ თუ სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით მაშინ დაუშვებელია ასეთი შეზღუდვა. მე ბ-ნ ფორაქაშვილის წინადადებაში,—რომ აქ ჩვენში კახეთში შემოვიტანოთ ერევან-განჯის ღვინო სასმელად და ჩვენი ღვინო კი გავიტანოთ საზღვარ გარედ დიდ სახიფათოს არა ვხედავ. მე მოგაყვანთ მაგალითს ერთ დიდ სახელმწიფოსას, რომელსაც თავისი კარგი ერობა გააქვს და დაბალ ერობს თვითონ ხმარობს. გაუმჯობესება ჩვენი მევენახეობისა, რომ გატანა შეიძლებოდეს-აი მთავარი აზრი. ეს უკეთესი იქნება ჩვენ მეღვინეობისათვის, ვინაიდან საზაგიეროდ მასალას რომელიც აქ არ მოგვეძებნება.

კ. ერეკაშვილი. ჩვენი ღვინის გაუმჯობესებას უნდა დრო. ერევნის ღვინო თუ შემოვა კახეთი დაიღუპება, საჭიროა დღეს დღეობით უსათუოდ ბაჟი.

მ. წინამძღვრიშვილი. ის საკითხი რომელიც დააყენა ფორაქაშვილმა კრიზისის საკითხი არ გახლავთ. საქართველოში 7-14 მილიონი ღვინო მოდის 7 მილიარდ მანეთისა და სახელმწიფოს 7-14 მილიარდის დაშანდება არ შეუძლიან. უნდა ააშენოთ სარდაფი და მთელი მოწყობილება. ეს კითხვა არ შეიძლება დაისვას ამ კრებაზე. გარეშე ღვინის შემოტანაზე რაც შეეხება თვით ფორაქაშვილს აღბათ მას ახსოვს, ეტლით რომ 14 საათს მოგზაურობდა ტფილისში რათა მთავრობას აღეკრძალა უცხო ღვინის შემოტანა და ეხლა კი სხვას ამბობს. გარეშე ბაზარი შინაც დაგვახრჩობს და გარედაც. ამიტომ აუცილებელია თუ სრულებით აღკრძალვა არა დაახლოებით ფასის გათანაბრება; ეს იქნება დროებითი. ღვინის შემოზიდვა უნდა უთუოდ შევზღუდოთ.

თავდგირიძე. ამბობენ ღვინო ფუფუნების საგანია თუ გინდ ფუფუნება დაარქვით თუ გინდ სხვა. ეს არის ერთი წარმოება. აიღეთ ოდეკოლონი ესეც ხომ ფუფუნების საგანია საზღვარ გარედ უმაღლეს კულტურიდან დაბალ საფეხურამდე გადადის. რამდენსაც აიტანს წარმოება, იმდენი ხარჯი შევაწეროთ ზედმეტი კი უნდა შემცირდეს ეხლანდელზე.

წინამძღვარიშვილი. კითხულობს თეზისებს პირველ თეზის კრება იღებს შემდეგის რედაქციით: „საჭიროა შინაური წარმოების წახალისება დაბეგვრით შეზღუდვით“.

მეორე თეზისიც ყრილობამ უცვლელად მიიღო.

უცვლელად იქმნა მიღებული აგრეთვე დანარჩენი, ზომები მეღვინეობა მევენახეობის კრიზისისაგან განთავისუფლების შესახებ. რაც შეეხება მესამე საკითხს: „ჩვენი მეურნეობის შეფარდებული მევენახეთა ეკონომიურ ორგანიზაციის ტიპი“ მომხსენებლის წინადადებით მოხსნილ იქმნა და გადადებულ სხვა დროისათვის, როგორც უფრო რთული საკითხი, რომელიც მეტ მომზადებას მოითხოვს.

ამის შესახებ სიღნაღის სამაზრო ერობის გამგეობის წევრმა ი. კრაწაშვილმა შემოიტანა წინადადება თათბირს გამოთქვა სურვილი რომ ჩუმლაყის სანერგე არ ჩამოერთვას სამაზრო ერობას. კამათის შემდეგ ყრილობამ მიიღო წინადადება დ. კარიჭაშვილისა რომ ჩუმლაყის სანერგე გადაეცეს ისეთ დაწესებულებას რომელიც ახლო სდგას მასთან და რიგიანად მოუვლის. თავჯდომარე დღის 3—ნახ. საათზე ხურავს ყრილობას.

სარედაქციო კოლეგია.
მთავარი რედაქტორი: ს. კედია.

მატარებელთა მიმოსვლა.

ღვინობისთვის 10-დან 1920 წ.

თბილისიდან გადის.

№ 3 ბათომისაკენ 10 ს. 58 წ. დილ.
ბათომში ჩადის 7 ს. 27 წ. დილ.
№ 9 ფოთისაკენ 5 ს. 34 წ. დღით
ფოთში ჩადის 10 ს. 45 წ. დილ.
№ 7 ბათომისკენ 10 ს. 28 წ. საღ.
ბათომში ჩადის 5 ს. 52 წ. საღ.
№ 19 ბორჯომისკენ 3 ს. 19 წ. დღ.
ბორჯომში ჩადის 11 ს. 25 წ. დღ
სალოღლისკენ 7 ს. 20 წ. დილ.
№ 4 სანაინისკენ 8 ს. დილ.
სანაინში ჩადის 5. ს. საღ.
კახეთისკენ 8 ს. 30 წ. დილ.

თბილისისკენ მოდიან.

№ 10 ფოთიდან 3 ს. 51 წ.
თბილისში მოდის 9 ს. 16 წ. დილ.
№ 4 ბათომიდან 4 ს. 9 წ. დღ.
თბილისში მოდის 1 ს. 1 წ. დღ.
№ 8 ბათომიდან 11 ს. 37 წ. ღამ.
თბილისში მოდის 7 ს. 36 წ.
№ 20 ბორჯომიდან 12 ს. 22 წ.
თბილისში მოდის 7 ს. 17 წ.
სალოღლიდან 12 ს. 10 წ. დილ.
№ 4 სანაინიდან 7 ს. 30 წ.
თბილისში მოდ. 3 ს. 20 წ.
კახეთიდან თბილისში მოდ 8 ს. 20

სამკურნალო

ელექტრონის რენტგენის და სინ...
მიხეილ გედევანიშვილ...
დღისით 12—2 საათ. საღ. 6—8
არის საწოლები. ყორღანოვის ქ.,
ვერაზე. ტელ. 9—71. 310...

თვალების ავადმყოფ...

ექიმი

მ. გოლოტეინი

სათვალეების შერჩევა. ავადმყ...
მიღება დილის 8 ს-დან 11 ს-მდ...
ღამოს 2—7 საათამდე.
ნიკოლოზის ქ. ...

ამხ. „პროვოდნიკ...

სოლოღლაკის ქ. 4

იყიდება გითუმის ფასებ...

არა ნაკლები თოფისა და დიუქინისა მანუფაქტურა...

ქალის პერანგები და პერსახოცები

აგრეთვე მიღებულია უცხოეთიდან

პარტია შემდეგი საქონელ...

იდეალური ხარისხით, სიაფით და სახმარად სამზარეულო ფეჩი „ტ...
ვაჟების, ქალების და ბავშვების კალოშები, ვაჟების, და ბავშვებ...
სატუმები სხვა და სხვა ხარისხის და ზომის.
ვაჟების ქუდები, პერანგები, ტილოს საყელოები და სახელოები, ...
კები, შესაკრავი ყელ სახვევები, ხელთათმანები, ცხვირსახოცები, ქალების...
დები. სხვა და სხვა ხარისხის, შარფები (ვრემ დე შინ), ყოველგვარი ...
კბილის ელექსირი „ბენდიკტინი“ ფხვნილი, პასტი და კბილის ...
გარდა ამისა იყიდება: სხვა და სხვა კრემი ფეხსაცმელისათვის, ზონ...
რეზინის ქუსლები.

ამერიკული ფეხსაცმელები ქალების და ბავშვებ...

მასტიკა იატაკისათვის „კოსმოსის“ ლაბორატორიის და ...
და სხვა საქონელი.

78

მუშათა მიღების და შრომის ბირჟები. ფრიად საყურადღებო კითხვაა შრომის კანონმდებლობაში მუშების მიღების საქმე. სამწუხაროდ კანონპროექტი სრულიად არა ცვლის იმ აუტანელს ვითარებას ამ დარგში, რომელიც ჩვენში არსებობს.

რევოლუციის ხანაში თქვენ მიღების საქმეში მუშების არა უფლება, არამედ სრული თვითნებობა დაამყარეთ. მწარმოებელს თუ უნდა მუშა იმას უფლება არ აქვს აირჩიოს ისეთი როგორც მას სურდა ან იმდენი რამდენიც ეჭირვება. თუ მას ვთქვათ ორი მზარეულის დაქირავება უნდოდა, იმას ოთხს უგზავნიდნენ ეს ზედმეტი მზარეულები მან უნდა რაჩინოს და ჯამაგირიც აძლიოს. მიზეზი?უმუშევარი მზარეულები გვყავსო, არ მალავენ კავშირები. თითქოს საქართველოში სიმუშაო და საკეთებელი გამოლეულიყოს. ამ რიგად მწარმოებელმა არ იცი როგორი იქნებოდა ხვალ მუშების კონტიგენტი და ამის მიზედვით რამდენი იქნებოდა მისი ხარჯი.

ხმა: მაგალითი სხვა დარგებიდან?—

ასათიანი: მზარეულები და ოფიციანტები, თქვენი პროლეტარიატის უმრავლესობა შეადგენს და ამას გარდა ასეთი წესები ყველა სხვა დარგის პროფესიონალ კავშირებს აქვთ შემუშავებული, ავიღოთ სხვა წარმოება, ვთქვათ სტამბა თუ თქვენ რამოდენიმე ასოთ ამწყობი გყავთ თქვენს ჰატარა საქმეში, თქვენ აუცილებლივ გამოგიგზავნიან რამოდენიმე სხვა მუშას ეს ვერტელჩიკი, ეს ნაკლაჩიკი, ეს მსახურია და სხვა. ამ მუშებს ორ-ლი საათის სამუშაოც რომ არ ჰქონდეს, არავინ მოგცემსთ ნებას ეს მუშობა ერთს დაეკისროთ. კავშირში ჩაწერილი მუშები ადგილზე უნდა მოვათავსოთო, ეს რასაკვირველია, წარმოებს აძვირებს და ამასთან ერთად ბევრ მუშა ხელს ტყვეღლა აცდენს, ამას ყურადღებას არავინ აქცევს.

მუშის ამორჩევაც. პროფესიონალურ კავშირს აქვს მინიჭებული.

მან უნდა განსაჯოს თუ რამდენათ გამოსადეგია ეს პირი თუ იმ საქმეში: რაც უნდა ცუდი მოხელე გაუგზავნონ მწარმოებელს, თუ კავშირმა დაადგინა, რომ ეს პირი კარგი მოხელეა, გათავდა, მას ვერავინ დაითხოვს, როგორც უვარგისს.

კანონ პროექტი რომელიც ჩვენ უნდა მივიღოთ არ სცვლის არსებითად ამ ლენიც, თუმცა ეს თანამდებობა ნათლად გარკვეული არ არის.

ჩვენი ფრაქციის შესწორებით შრომის კანონპროექტი უნდა ვრცელდებოდეს მხოლოდ იმ სავაჭრო-სამრეწველო წარმოებებზე, სადაც ხანგრძლივად მუშაობს არა ნაკლე ხუთი დაქირავებულისა. ჩვენ ვფიქრობ, რომ მხოლოდ ამ სფეროში შეიძლება ისეთი ნორმების შემუშავება, რომელნიც შეეფერება იმ კატეგორიის დაქირავებულთა მდგომარეობას, რომელნიც თავის უფლება-მოვალეობათა სპეციალური კანონით განსაზღვრას მეტად საჭიროებენ. და თუ თქვენ ერთნაირს ნორმები შეიმუშავეთ საქარხნო საფაბრიკო წარმოებათათვის და შემთხვევით სოფლის მოჯამაგირეთა თუ ხელოსნების შეგირდებისთვის თქვენი კანონი, ან აუტანელად სამძიმო იქნება მრავალ წარმოებისათვის, ან და იმდენად მსუბუქი იქნება, რომ სრულებით ვერ უზრუნველყოფს პროფესიონალ დაქირავებულ მშრომელთა ინტერესებს. ფაბრიკა-ქარხნების დაქირავებულ მუშათა უფლებრივი დაცვა უნდა იყოს მეტად ვრცელი და საფუძვლიანი. მისი ნიღბის, დათხოვნის, შინაგან წესრიგზე ავადმყოფობისაგან, თუ სიბერისაგან დაზღვევის, ლოკიდაციის და სხვა პირობები მეტად საფუძვლიანად არის კანონმდებლობით განსაზღვრული ევროპის სახელმწიფოებში, რაც შეეხება ისეთს სახელოსნოებს, სადაც თითო ოროლა შეგორდი, ან სოფლის მეურნის შემთხვევით მსახური, ხელზე მოსამსახურეს და სხ. ასეთ დაქირავებულთ, მათი უფლებრივი დაცვა სავსებით შესაძლებელია ჩვეულებრივ სამოქალაქო წესით, სამოქალაქო კანონების ნორმების შესახებ შრომის დაქირავებისა სავსებით აკმაყოფილებს დაქირავებულ შრომის ამ კატეგორიას, პროექტის ავტორნიციციელნი ხდებიან, მცირე წარმოებისთვის, სადაც 5 კაცზე ნაკლები მუშაობს, მრავალი გამონაკლისი მოახდინონ. დიდი ხაწილი იმ მუხლებისა, რომელნიც გავრცელებულია ასეთს წარმოებებზე ჩვეულებრივი სამოქალაქო კანონებით არის განსაზღვრული. თუ რამ ახლია შეტანილ ამ დარგის მუშათა დაცვაში, ეს უკვე მეტად სამძიმოა ამ წარმოებათათვის და ამავე დროს სრულიად არ აუმჯობესებს დაქირავებულთა მდგომარეობას. ამ მხრივ ევროპის პრაქტიკა არც ისე ადვილად დასაგმობია, როგორც ეს პროექტის ავტორებს ჰგონიათ.

მდგომარეობას. განსხვავება მხოლოდ იმაშია რომ ეხლა მიღების საქმეში პროფესიონალურ კავშირის ადგილას შრომის ბირჟები იჭერენ. წარმოებელმა მუშები უთუოდ შრომის ბირჟიდან უნდა წაიყვანოს. მომხსენებელმა ბრძანა! ეს დიდი პროგრესია, ევროპაში ასე არისო და აქაც უნდა გადმოვნერგოთო. მე მოგახსენებთ რომ არც ერთ ევროპიულ სახელმწიფოში არ არის რომ იმ სახით იყოს შრომის ბირჟა მოწყობილი, როგორც ამას ჩვენში აპირებენ. იქ დიდი ხანია ბრძოლა სწარმოებს შრომის ბირჟის გარემო. იქ ეს შრომის ბირჟები ცუდ ნიადაგზე იყვნენ დამყარებული, ეს იყო ერთგვარი კომერციული საქმე და ბევრი ბოროტ მოქმედებაც ხდებოდა მის გარშემო ამ სფეროში, ბირჟაში ჩაწერილ შრომის მაძიებელ თავის რიგზე არ გზავნიდენ, როდესაც მუშებს მოთხოვნილება იყო. სასყიდლისთვის ბევრს რიგს გარეშე არავსებდენ ადგილებზე. ამის გამო ევროპის სახელმწიფოებში, როგორც მუშათა კავშირები ისე სხვა წრეებიც მოითხოვდენ, რომ სახელმწიფოს და მუნიციპალიტეტებს სულ მოეწყოთ შრომის ბირჟები უმუშევარია დასახმარებლად.

შეკითხვებზედ გადავიდეთ.

თავმჯდ: უკაცრავად, ეხლა უკვე ორი საათი არის, თანანახმად დადგენილებისა ორი საათის შემდეგ უნდა განხილულ იქნეს შეკითხვა, როგორ ინებებთ (ხმები ადგილიდან: სჯობს ეს სიტყვა დასრულდეს) წინაადმდეგი ხომ არავინ არის. გთხოვთ განაგრძოთ.

ასათიანი: მართალია, თითქმის ყველა სახელმწიფომ მიიქცია ამას ყურადღება და მუნიციპალიტეტები და სახელმწიფო ორგანიზაციები აარსებენ შრომის ბირჟებს, ეს ერთი საკითხია მაგრამ მეორე საკითხია, როგორი უფლებებით არიან აღჭურულნი ეს ბირჟები? აი ამაში მდგომარეობს საქმე. წარმოებლები არსად არირის ვალდებულნი, რომ მუშები უთუოდ ბირჟებიდან წაიყვანონ. ისინი სრულიად არ არიან მოკლებული უფლებას თვითონვე მოკრიფონ მუშები სადაც სურთ.

ჩვენ კი ვქმნიდ ისეთს მდგომარეობას, როდესაც მწარმოებელი სრულიად დამოკიდებულ ხდება შრომის ბირჟაზე.

ეს კი მეტად ახალი საქმეა. და, მე ვფიქრობ, ამას შეუძლიან მხოლოდ ზიანი მოუტანოს ისედაც სუსტ წარმოებას. ვიქნები გაბედული და ვიტყვი, რომ ეს იქნება საზიანო არა მარტო მწარმოებელთათვის, არამედ შრომელთათვისაც, იმათთვისაც, ვისი ინტერესების დაცვის, მიზნით არის ადგენილი ასეთი უფლებებით შრომის ბირჟა, ბირჟების შემხედვარი ძლიერ ხშირად მუშა ვერ იშოვის საქმეს და მწარმოებელი მუშას. როგორ გინდათ თქვენ, რომ შრომის ბირჟამ უზრუნველ-ყოს საჭირო მუშებით მაგალითად, ჭიათურის წარმოება? რა გარანტია არის ამისი? სანამ ჭიათურას არ გამოარკვევს შრომის ბირჟას შეუძლიან თუ არასაკმაო მუშების შოვა მწარმოებელნი გულ-ხელ დაკრეფილნი უნდა იყვენ და უცადონ. მოგეხსენებათ, რომ ხშირად ხდება სეზონური მუშაობა, როდესაც ასობით და ათასობით მუშა ხელი არის საჭირო, ხშირად ხდება ესა და როგორ უნდა იშოვის შრომის ბირჟამ ათასობით კაცი. მაგალითად, ტყვარჩელის მაღაროებში საჭიროა 3000 კაცი სად უნდა იშოვოს ტყვარჩელის თემის ბირჟამ ეს სამი ათასი კაცი?

ეს იმდენად გაბედული, ოპტიმისტური აზრი არის, რომ საჭიროა ცოტა კრიტიკულად შევხედოთ. და მე მგონია ასეთი კატეგორიული დადგენილება ბირჟების შესახებ სახიფათო იქნება ჩვენი ქვეყნის წარმოებისათვის (ხმა ადგილიდან: თქვენ ვერ გაიგეთ კანონის ბინაარსი). მე ძალიან კარგად გავიგე და ამაზედ დიდი კამათიც გვქონდა კომისიაში. კანონპროექტი აწესებს, რომ სანამ ბირჟა არ გამოარკვევს, რომ მას მუშის შოვნა არ შეუძლიან და ამის შემდეგ არ დართავს მუშების ძებნის ნებას, მწარმოებელს არ შეუძლიან მუშების ძებნა ბირჟის გარეშე.

(ხმა ადგილიდან. ეს სამი ხაათის საქმეა) როცა შრომის ბირჟას შეუკვეთავენ სამი ათას კაცს, განა მას შეუძლიან სამი საათის განმავლობაში გამოარკვიოს რამდენის შოვა შეუძლიან მას და რამდენის არა?

ესეც რომ არ იყოს რა გარანტია გვაქვს, რომ ბირჟის დადგენილება არ იქნება ისეთივე ოპტიმისტური, როგორც ეს დადგენილება.

(ხმა ადგილიდან: იმან იცის, რაც ჰყავს) მართალია მაგრამ საინტერესო ის არის მწარმოებელი და წარმოება მიიღებს თუ არა იმას, რაც მას უნდა. წარმოებ... უნდა იყოს დამოკიდებული კანცელ... ის რამდენიმე კაცისაგან, რომ... ბოლოს და ბოლოს წარმოადგენს ... მის ბირჟა, და რომელიც დაიწყებ... კითხის გამორკვევას იმის შესახებ... რამდენი კაცის შოვნა შეუძლიან, ... დესაც წარმოება დამოკიდებულია... ეონაირად, მე ვამბობ, რომ ეს წ... ება სრულებით არ არის უზრუნველ... ფილი.

ამიტომ სავალდებულო არ უნდ... ოს, რომ მწარმოებელმა უთუოდ ... ლოდ ბირჟაში ეძიოს მუშები. ... თავად ცხადია, რომ მწარმოებელ... ნარეს ყოვლისა მიმართავს ბირჟ... დაც ჩაწერილი იქნებიან უმუშ...

ასეა ყველგან, სადაც ეს ბი... არსებობენ. შრომის ბირჟებისთვ... დამეტებული უფლებების მინიჭებ... ტად საზიანო იქნება ჩვენი ეკონ... რი ვითარებისთვის. მ. მომხსენ... გვიმტკიცებდა, ჩვენ რომელიმე ... ან ჯგუფის ინტერესებს კი არ ... არამედ წარმოების ისტერესებსო... წუხაროდ, ამ საკითხში ეს და... არ გამართლდა, მაგრამ ამის აღ... სასჯგებლო საქმეა და ვისურვე... ასეთი აზრი განმტკიცებულიყოს ... ლისტურ წრეებში. (ს.-რევოლ... ბიდან: კეთილი სურვილია.) ... გისურვებთ (ჩვენებს ს.-რ—ბზე) ... ვმის იმედი კი არა მაქვს, რომ ... ამას შეითვისებთ. სასურველია გან... ცებულიყო ის აზრი, რომ, თუ წ... ება არ არის უზრუნველყოფილ... იქნება უზრუნველყოფილი პრო... რიატის ინტერესებიც. ეს ახალი ... არ არის, მაგრამ, ფაქტიურად თ... ლებთ, ეს მეტად ახალ საქმედ ... ჩავთვალოთ.

რაც შეეხება სხვა საკითხებს, ... წარმოების სხვა და სხვა პირობ... სამუშაო დროსი, ხელფასისა და ... რასაკვირველია, კანონპროექტ... საკითხების განსაზღვრა შეუძ... იყო. მაგრამ საჭირო კი იყო, რ... სავსებით არ დაგვედასტურებინ... მდგომარეობა, რომელიც ჩვენს ... რებაში არსებობს და რომელიც ... ბით არ შეეფერება ჩვენი ცხო... ეკონომიურ მდგომარეობას.

(დასასრული იქნება)